

Żołnierze Wyklęci – Zapomniani Bohaterowie

<https://podziemiezbrojne.ipn.gov.pl/zol/historia/burza/87906,quotBurzaquot.html>

15.05.2024, 10:05

"Burza"

Równolegle ujawniały się terenowe struktury administracyjne Polskiego Państwa Podziemnego. Delegaci Rządu RP na Uchodźstwie, wobec wkraczających Sowietów, występowali jako legalni reprezentanci polskiego państwa. Było to szczególnie ważne, gdyż po zerwaniu przez Związek Sowiecki stosunków dyplomatycznych z Rządem RP w 1943 r. J. Stalin pracował nad stworzeniem formuły zależnego od siebie „rządu polskiego”. Po przekroczeniu przez Armię Czerwoną niemiecko-sowieckiej linii demarkacyjnej z 1939 r. (uznanej jednostronnie przez Związek Sowiecki za nową polsko-sowiecką granicę) rozpoczął realizację swojego planu. 21 lipca 1944 r. w Moskwie powołał zależny od siebie Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), który miał odgrywać rolę jedynej legalnej władzy na terytorium Polski.

Jako pierwsze do akcji „Burza” w marcu 1944 r. ruszyły jednostki AK na Wołyniu, następnie w Tarnopolskiem, Lwowskiem, Stanisławowskiem, na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. W lipcu tego roku żołnierze AK wspólnie z oddziałami Armii Czerwonej wzięli udział m.in. w walkach o Wilno i Lwów. Po przekroczeniu Bugu i Sanu operacja była kontynuowana. Tylko na Lubelszczyźnie oddziały AK samodzielnie lub wspólnie z jednostkami sowieckimi opanowały 25 miast i miasteczek.

Bezpośrednio za sowieckimi jednostkami frontowymi pojawiały się oddziały NKWD i tzw. Smiersza (kontrwywiad Armii Czerwonej), które okręzały i rozbrajały polskich partyzantów. Dowódców AK wywożono w głąb Związku Sowieckiego, zaś żołnierzom dawano alternatywę:

wstąpienie do „ludowego” wojska lub deportacja do ZSRR. Doświadczenia żołnierzy AK na Kresach sprawiły, że na Białostocczyźnie dowództwo AK, nie chcąc narażać swoich żołnierzy na dekonspirację i represje, podjęło realizację planu „Burza” w ograniczonym zakresie.

Ostatnim akcentem „Burzy” było powstanie warszawskie. Decyzja o jego wybuchu została podjęta w ostatnich dniach lipca 1944 r. i była podyktowana głównie tym, że w dotychczasowej realizacji „Burzy” nie udało się osiągnąć głównego celu politycznego, jakim było przejęcie władzy przez Delegaturę Rządu RP w Londynie na oswobodzonych z wojsk niemieckich terenach Polski. Powstanie wybuchło 1 sierpnia 1944 r. i zakończyło się kapitulacją powstańców 2 października, nie przynosząc zakładanych rezultatów.

Na terenach leżących na zachód od Wisły, pozostających pod okupacją niemiecką do momentu ruszenia sowieckiej ofensywy w styczniu 1945 r., oddziały AK podjęły realizację „Burzy” jako akcję „Deszcz”, polegającą na podejmowaniu działań o charakterze samoobrony. Na wielu z tych terenów, np. w kieleckim, krakowskim czy Beskidzie Zachodnim działania zbrojne kontynuowano do przełomu lat 1944-1945.

Wkroczenie II batalionu 9. Pułku Piechoty AK oraz batalionu zbornego 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK do Szczepieszyna. Na czele ppor. Franciszek Mucha „Komar”, 26 lipca 1944 r.

patrol rowerowy 34. Pułku Piechoty Obwodu Biała Podlaska AK

pluton piechoty 34. Pułku Piechoty Obwodu Biała Podlaska AK

Oddział z Obwodu Ostrów Mazowiecka AK

Oddział V Rejonu Szczepieszyn krypt. „Szczebel” Obwodu Zamość AK

Oddział V Rejonu Szczepieszyn krypt. „Szczebel” Obwodu Zamość AK

Żołnierze 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK, pierwszy z lewej Czesław Domański, Lasy Parczewskie, lipiec 1944 r.

Por. Marian Bernaciak „Orlik”, dowódca oddziału w zgrupowaniu oddziałów OP 15, będących załóżką odtwarzanego 15. Pułku Piechoty „Wilków”, Obwód AK Puławy, Okręg Lublin, Ryki, 26 lipca 1944 r.

Oddział AK „Zapory”. Por. Hieronim Dekutowski „Zapora” w otoczeniu żołnierzy z patrolu Januarego Rusha „Kordiana”. Z prawej strony dowódcy siedzą: z lornetką kpt. Ryszard Kaczkowski „Ryszard” - dowódca zwiadu konnego, a obok niego w głębi siedzi por. Stanisław Wnuk „Opal” - zastępca dowódcy, lato 1944 r.

Podziel się:

Drukuj:

[Drukuj tą stronę](#) [Generuj PDF](#) [z tej strony](#)